

¹Most pedig, Izráel, hallgass azokra a rendelkezésekre és döntésekre, amelyekre tanítalak benneteket, és cselekedjetez azok szerint, hogy élhessetek, és hogy bemehessetek, és birtokba vehessétek azt a földet, amelyet atyáitok Istene, az ÚR ad nektek. ²Semmit se tegyetek ahhoz az ígéhez, amelyet én parancsolok nektek, se el ne vegyetek abból! Tartsátok meg Isteneteknek, az ÚRnak parancsolatait, amelyeket én parancsolok nektek.

⁹Őrizkedj azért, és vigyázz nagyon magadra, hogy meg ne feledkezz azokról, amiket saját szemekkel láttál; ne vesszenek el emlékezetedből egész életedben! Ismertesd meg azokat fiaiddal és unokáiddal is; ¹⁰azt a napot, amelyen ott álltál Istened, az ÚR előtt a Hórebben, ahol ezt mondta nekem az ÚR: Gyűjtsd össze a népet, hogy meghallgassa ígéimet, és tanuljanak meg félni engem mindig, amíg csak a földön élnek, sőt tanítsák meg erre a fiaikat is.

Kedves Testvéreim!

Bizonyára nem csak velem fordult elő olyan szituáció, hogy meg voltam róla győződve, hogy igazam van, de nem mertem szólni, mert azok, akik más véleményen voltak annyira határozottan képviselték az álláspontjukat, hogy úgy gondoltam jobb, ha nem szólalok meg. Ráadásul ugye a közmondás is azt mondja: ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna, úgyhogy inkább nem mondom, nehogy bolondnak nézzenek.

De előfordult már ennek az ellenkezője is, amikor sikerült kiállni valami mellett a tömeghangulattal szemben.

Az első esetben az ember rosszul érzi magát, mert nem szólt, a másodikban attól érzi magát rosszul, hogy a környezete okoskodónak tartja.

Mégis talán ez utóbbi az, amit jobban szeretünk, mert ha belátják az emberek, hogy tényleg igazam volt, akkor talán megenyhülnek.

Luther Márton 1517. október 31-e után ezt mondta: *Az evangélium ügyéért való munkámba Isten észrevétlenül sodort bele. Ha előre láttam volna, amit már megtapasztaltam, soha sem tudott volna engem erre rávenni. De Isten bölcsőbb, mint az ember...*

Mert mi is történt ezen a napon? Mire is emlékezünk ma? Arra, hogy Isten arra vezetett egy Ágostonrendi szerzetest, hogy tegye szóvá a búcsúcédulák árusítását. Luther a maga módján 95 tételben vitaindítót fogalmazott meg, amelyben a Szentírás alapján Isten bűnbocsánatáról egy egészen elképesztő dolgot állapított meg: ingyen van. Isten ingyen igazítja meg az embert, kegyelméből, Jézus Krisztus által.

Ma már ez olyan semmiségnek tűnik, hiszen – azt mondjuk – a Bibliában ez benne van. Luther nem tanított újat. Az így igaz. És maga Luther is ezzel küzdött: annyira nyilvánvaló, hogy az a hihetetlen, hogy a pápa, az egyház ezt nem látja. És leveleiben, amelyeket saját egyházi vezetőinek, sőt később a pápának írt ez szóvá is teszi, elmondja, hogy nem is érti, hogy a pápa előtt ezek a dolgok miért nem nyilvánvalóak.

Pedig nem azok, és ennek több oka is volt, az emberi hatalomvágy, politikai, pénzügyi helyzetek, de leginkább a Szentírás ismeretének a hiánya.

Ahogy arról már vasárnap is beszéltem, addig, amíg nem olvastam a Bibliát volt egy elképzelésem Istenről, Jézusról. Ez az elképzelés azokból a forrásokból táplálkozott, amelyekhez hozzáfértem. Általános iskolai tanulmányok, ahol kifejtették, hogy a vallás a nép ópiuma, és ebben a legdurvább szer, maga a Biblia. Egy-egy kiránduláson templomlátogatások, ahol a freskók, festmények, szobrok ezt az egész dolgot áthelyezték a középkorba. Így utólag tudom, hogy a legtöbb esetben bibliai eredetű dolgok voltak ezek. De azt gondolom, aki nem ezen szocializálódik, aki nem a Biblia olvasásával kezd, annak életre szóló hamis emlékeket nyújthatnak. Már említettem itt is a művészi ábrázolásokon Ádám és Éva – a szentírásban nem is létező almáját, vagy a napkeleti bölcsék helyett Jézushoz érkező három királyokat, de akár irodalmi alkotások is egészen félrevezethetnek, ld. az Ember tragédiája, vagy Babits: Jónás könyve. Előbbi végkövetkeztetése: a mű forog az alkotó pihen egészen Bibliaellenes, Jónás könyvénel pedig a költő fantáziája színezi ki a történetet, és tesz hozzá egy jó nagy lapáttal.

De lehetne sorolni a nagyobb-nál nagyobb művészi alkotásokat, amelyek elvesznek és hozzátesznek Isten ígéjéhez.

Luther idejében a Biblia a legtöbb ember számára egy ismeretlen dolog volt. Ismerék belőle részleteket. Olyanokat, amelyeket az egyház akart, hogy ismerjenek. Ismertek belőle történeteket, amelyek sokszor keveredtek későbbi korok szentjeinek történetével.

A Sátán talán legnagyobb kísértése ez. Így kezdődik a bűnesetnél is. Isten mond valamit, - nem ehetsz arról a fáról... És mit kérdez a kígyó: egyetlen fáról sem ehettek. Hozzátesz, illetve elvesz Isten szavából.

Mai alapigénk a zsidó nép életének abból a részéből való, amikor a pusztai vándorlás után megérkeznek az ígért földjének határához, és az új nemzedéknek Mózes elismétli mindazokat a rendelkezéseket, törvényeket, amelyeket Istentől kaptak.

Miért teszi ezt? Azért, hogy az Isteni ígéhez, az Ő rendelkezéseihez senki ne tegye oda a magáét, vagy vegyen el belőle kénye-kedve szerint.

¹Most pedig, Izráel, hallgass azokra a rendelkezésekre és döntésekre, amelyekre tanítalak benneteket, és cselekedjétek azok szerint, hogy élhessetek, és hogy bemehessetek, és birtokba vehessétek azt a földet, amelyet atyáitok Istene, az ÚR ad nektek. ²Semmit se tegyetek ahhoz az ígéhez, amelyet én parancsolok nektek, se el ne vegyetek abból! Tartsátok meg Isteneteknek, az ÚRnak parancsolatait, amelyeket én parancsolok nektek.

Mert az ember erre képes, és Mózes is felhívja erre a figyelmet, de ha elolvassuk a hegyi beszédet, akkor Jézus tanításában is megjelenik. János a Jelenések könyvében szintén elmondja: *Ha valaki hozzátesz ezekhez, arra az Isten azokat a csapásokat bocsátja, amelyek meg vannak írva ebben a könyvben; ¹⁹ha pedig valaki elvesz e prófétai könyv ígéből, attól az Isten elveszi osztályrészét az élet fájából.* És bár itt a Jel.-ről van szó, de általánosságban is igaz a Szentírás tanításához, Isten szavához nem szabad hozzátenni, sem elvenni belőle.

Luther pedig azt látta, hogy ezt teszik. De mit is jelent elvenni és hozzátenni?

Nyilvánvalóan nem azt, hogy valaki magyarázza az Isten ígését, sem pedig azt, hogy valaki egy-egy mondatot kiemel. Hanem azt jelenti, hogy nem veszi figyelembe az egész Szentírás összefüggését. Nem használja, nem olvassa az Isten ígését, hanem a saját feje után meg, a saját gondolatait előrébbvalónak tartja Isten ígésénél. Vagy önkényesen a saját mondanivalójának igazolására kiragad mondatokat a Bibliából.

Igen, ilyen alapon benne van a Bibliában, hogy: „nincs Isten...” A zsoltárok könyvében 3 helyen is olvashatjuk ezt. Ezek alapján maga a Szentírás a legnagyobb ateista. Csakhogy a zsoltáros nem ezt mondja, hanem azt: *Azt gondolja magában a bolond, hogy nincs Isten!*

Talán érti mindenki: nagyon fontos a Biblia olvasása. Ma már hala Istennek minden háztartásban ott lehet ez a könyv. Luther problémája ma már nem probléma, hiszen olvassa a pápa is, és olvassa minden hívő ember. És az alapvető igazságok mindenki számára világosak. A lényeg a keresztyén világ számára kézzel fogható: A Biblia a Jézus Krisztusról szóló bizonyágtétel. Nem mesekönyv, nem régi korok letűnt birodalmának krónikája. Hanem életet hordozó isteni szó.

De. De olvassa-e valóban a ma embere?

Mózes, amikor még nem volt írásbeliség ezt tanította a népnek:

⁹Őrizkedj azért, és vigyázz nagyon magadra, hogy meg ne feledkezz azokról, amiket saját szemeddel láttál; ne vesszenek el emlékezetedből egész életedben! Ismertesd meg azokat fiaiddal és unokáiddal is...

Tehát a nem olvasható, de átélt történeteket adják tovább. Mondják el szóról szóra, hogy hogyan vezette őket Isten. Ne csak a lényeg, hanem a részleteket is. Ezt jegyezték le később, és ezeket olvashatjuk az Ószövetség lapjain.

A reformáció a mellett érvelt, hogy újra és újra vizsgálja meg az ember, az egyház a tanítását a Szentírás tükrében.

És ma is ez lenne a fontos. De vajon olvassa-e a Bibliát a ma embere?

Felnőtt kereszteselési előkészítőkön gyakran kiderül. Van egyfajta ismeret, és ezt elégnek tartják az emberek. A lényeg tudom: Jézus meghalt értem.

És valóban ez a legfontosabb. De vajon nem keveredik-e ebbe a tanításba sok minden más is, ami nem oda való.

A ma társadalma azt mutatja, hogy, de igen. Mert valami mégsem úgy működik, ahogy kellene.

Ma Luther nem a búcsúcédulákat tenné szóvá. Azt gondolom, hogy ma arra hívná fel a figyelmet, hogy Isten ígését ma kiegészítő olvasmányként használjuk az élthez, és nem úgy mintha ebben volna az életünk.

Mai ígésben Mózes azt mondja, hogy ismétlőssék a velük történeteket, azt amikor azt mondta Isten a Hórebbe: *Gyűjtsd össze a népet, hogy meghallgassa ígéimet, és tanuljanak meg félni engem mindig, amíg csak a földön élnek, sőt tanítsák meg erre a fiaikat is.*

Adja Isten, hogy ne csak halljuk, hanem valóban mi is meghalljuk az ő ígését. És nem féljünk elindulni szemben a társadalmi elvárásokkal, szemben akár a családi hagyományokkal. Tanítsuk meg Isten ígésére a fiainkat.